

Article Opinió - Miquel Àngel Maria - “L’ascens del feixisme i la saviesa de la mestra”

El passat 29 de novembre vaig tenir l’honor i el plaer d’acompanyar la pedagoga ciutadellenca Pilar Benejam i Arguimbau en l’acte de la seva investidura com a Doctora Honoris Causa per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Després de la cerimònia, mentre dinàvem, vam parlar del moment social i polític convuls que vivim. Havien passat tan sols nou dies de les eleccions generals, i a la taula tothom se’n feia creus davant l’ascens de l’extrema dreta. Més enllà del resultat electoral concret, preocupava el que aquest ascens té de signe, d’indicador d’un canvi d’època.

Un professor universitari va confessar el seu sentiment de frustració, enllaçant la seva reflexió amb totes les virtuts que s’havien posat de manifest una estona abans, durant l’acte d’investidura de na Pilar Benejam: si ens hem passat quaranta anys construint la democràcia a la societat i a l’escola, treballant per a la innovació pedagògica, impulsant l’educació en valors, fent lleis i teixint mecanismes per al foment de la igualtat i l’equitat, posant en marxa eines d’atenció a la diversitat,... com és possible que, de cop i volta, d’una revolada, hi hagi tanta gent que doni l’esquena a tot açò i, sense cap vergonya, professi les pitjors idees que havíem intentat desterrar? I el que és més trist, com és possible que aquesta reacció la protagonitzin adults i joves que han passat, precisament, per l’escola democràtica? Què hem fet malament?

Na Pilar Benejam, que l’havia escoltat amb atenció, va comentar tot d’una: «Tal vegada el que ens hauríem de demanar és on seríem ara si no hagués estat per l’escola. No ens en queda d’altra: hem de continuar treballant». Quasi res. Paraula sàvia de mestra.

He explicat aquest fet en un parell de converses que reproduïen el mateix patró de desencís del professor universitari. L’indubtable reforçament del feixisme —que ha canviat de color però no de cara, i de nom però no d’ànima— està provocant reaccions de desencant entre moltes persones *velles lluitadores*. Justament ara, hem de fer un esforç per no dimitir de la lluita pels valors que ens han mogut tota la vida.

No es tracta de ser autocomplaents: hem de ser autocrítics, demanar-nos en què ens hem equivocat, però no per llepar-nos les ferides, sinó per fer-ho millor. Però sobretot hem de denunciar els culpables d’aquest retrocés que vivim. No podem permetre el blanquejament o la banalització del feixisme, dugui el nom que dugui. No s’hi val a dir que estan sonats, o que els seus disbarats no se’ls creu ningú amb dos dits de seny. No siguem ingenus.

Umberto Eco, en el seu llibre ‘Contra el feixisme’, ens adverteix del perill de l’*ur-feixisme*: el feixisme etern, la ideologia basada en l’odi a la diferència, despòtica, ultraconservadora i antidemocràtica que s’adapta i es maquilla per no semblar el que realment és. Eco ho té clar: «L’ur-feixisme és al nostre voltant, a vegades vestit de paisà (...). L’ur-feixisme pot tornar amb les aparences més innocents. El nostre deure és desemmascarar-lo i apuntar amb el dit índex cadascuna de les seves formes noves, cada dia, a qualsevol racó del món».

No ens en queda d'altra: hem de continuar treballant.